

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2014. március 12.*

„EUMSZ 20. cikk, EUMSZ 21. cikk, (1) bekezdés és EUMSZ 45. cikk — A 2004/38/EK irányelv — A tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog — Kedvezményezettek — Unió polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjának tartózkodási joga az e polgár állampolgársága szerinti tagállamban — Az állampolgársága szerinti tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgár — Szakmai tevékenység — Másik tagállamba való rendszeres utazás”

A C-457/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Raad van State (Hollandia) a Bírósághoz 2012. október 10-én érkezett, 2012. október 5-i határozatával terjesztett elő az előtte

S.

és

a **Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel**,

valamint

a **Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel**

és

G.

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, K. Lenaerts elnökhelyettes (előadó), R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Borg Barthet és C.G. Fernlund tanácselnökök, G. Arestis, J. Malenovský, E. Levits, A. Ó Caoimh, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. június 25-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: holland.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- S. képviselőjében G. G. A. J. Adang, meghatalmazotti minőségben,
  - G. képviselőjében E. T. P. Scheers advocaat,
  - a holland kormány képviselőjében C. S. Schillemans és C. Wissels, meghatalmazotti minőségben,
  - a belga kormány képviselőjében T. Materne és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben,
  - a cseh kormány képviselőjében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
  - a dán kormány képviselőjében V. Pasternak Jørgensen és C. Thorning, meghatalmazotti minőségben,
  - a német kormány képviselőjében T. Henze, N. Graf Vitzthum, és A. Wiedmann, meghatalmazotti minőségben,
  - az észt kormány képviselőjében M. Linntam és N. Grünberg, meghatalmazotti minőségben,
  - a lengyel kormány képviselőjében K. Pawłowska, meghatalmazotti minőségben,
  - az Egyesült Királyság Kormánya képviselőjében L. Christie, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. Facenna barrister,
  - az Európai Bizottság képviselőjében C. Tufvesson és G. Wils, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2013. december 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 20. cikknek, az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 45. cikknek, valamint az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o., helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.) rendelkezéseinek az értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel (bevándorlási, integrációs és menekültügyi miniszter, a továbbiakban: miniszter), valamint S. és G. – harmadik állam állampolgárai és holland állampolgárságú uniós polgár családtagjai – közötti két jogvita keretében terjesztették elő, amelyek tárgya az, hogy a miniszter megtagadta tőlük olyan igazolás kiállítását, amelynek értelmében európai uniós polgár családtagként jogszerűen tartózkodnak Hollandiában.

Jogi háttér

A 2004/38 irányelv

3 A 2004/38 irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikke az alábbiakat mondja ki:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

1) »uniós polgár«: egy tagállam állampolgárságával rendelkező bármely személy”;

2) »családtag«:

a) a házastárs;

[...]

d) az uniós polgár, házastársa, [...] eltartott egyenesági felmenői; [...]

3) »fogadó tagállam«: az a tagállam, ahova az uniós polgár költözik azért, hogy a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát gyakorolja”.

4 Ugyanezen irányelvnek a „Kedvezményezettek” címet viselő 3. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Ezt az irányelvet kell alkalmazni mindazokra az uniós polgárookra, akik olyan tagállamba költöznek, vagy olyan tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó, a 2. cikk 2. pontjában meghatározott családtagjaikra.”

5 Az említett irányelv 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az uniós polgárokat [...] három hónapig megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni az érvényes útlevelel rendelkező azon családtagokra is, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik, vagy hozzá csatlakoznak.”

6 A 2004/38 irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) Valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha:

a) munkavállalók vagy önálló vállalkozók a fogadó tagállamban; vagy

b) elegendő forrásokkal rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk időtartama alatt, és a fogadó tagállamban teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek; vagy

c)

– tanulmányok folytatásának fő céljából, ideértve a szakképzést is, beiratkoztak egy magán- vagy közoktatási intézménybe, amelyet a fogadó tagállam akkreditált vagy tart fenn jogszabályai vagy közigazgatási gyakorlata alapján, és

– teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek a fogadó tagállamban, és nyilatkozattal vagy választásuk szerint más azzal egyenértékű eszközzel bizonyítják a megfelelő [helyesen: az illetékes] nemzeti hatóságnál, hogy elegendő forrással rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy a tartózkodásuk időtartama alatt ne jelentsenek terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére; vagy

d) az a), b) vagy c) pontban meghatározott feltételeket teljesítő uniós polgárt kísérő vagy hozzá csatlakozó családtagok.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott tartózkodás jogát ki kell terjeszteni azokra a családtagokra, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik vagy hozzá csatlakoznak a fogadó tagállamban, feltéve hogy az uniós polgár megfelel az (1) bekezdés a), b) vagy c) pontjában említett feltételeknek.”

7 Ezen irányelv 10. cikke (1) bekezdésének megfelelően „[a]z uniós polgár azon családtagjainak tartózkodáshoz való jogát, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, a »Tartózkodási kártya uniós polgár családtagjai számára« elnevezésű dokumentum kiállításával kell igazolni, amelyet a kérelem benyújtásának napjától számított legfeljebb hat hónapon belül kell kiadni. A tartózkodási kártya iránti kérelemről szóló igazolást azonnal ki kell állítani.”

8 Az említett irányelv 16. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében:

(1) „Azok az uniós polgárok, akik jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban, huzamos tartózkodási jogot nyernek ott [...]

(2) Az (1) bekezdést azokra a családtagokra is alkalmazni kell, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárral jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban.”

A holland jog

9 A 2004/38 irányelv rendelkezéseit a külföldiek jogállásáról szóló 2000. november 23-i törvény (Vreemdelingenwet; Stb. 2000, 495. sz.) és a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi rendelet (Vreemdelingenbesluit 2000; Stb. 2000, 497. sz.) ültette át a holland belső jogba.

10 A külföldiek jogállásáról szóló törvény 1. cikke kimondja:

„E törvény és az azon alapuló rendelkezések alkalmazásában:

[...]

e. »közösségi polgárok«:

1. az Európai Unió tagállamainak azon állampolgárai, akik az Európai Közösséget létrehozó szerződés alapján jogosultak egy másik tagállam területére beutazni és ott tartózkodni;
2. az 1. pontban említett személyek harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjai, akik az Európai Közösséget létrehozó szerződés végrehajtása keretében elfogadott rendelet alapján jogosultak egy tagállam területére beutazni és ott tartózkodni;

[...]”

11 E törvény 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Külföldi kizárólag az alábbi esetekben tartózkodik jogszerűen Hollandiában:

[...]

e. közösségi polgárként, ha hollandiai tartózkodása valamely, az Európai Közösséget létrehozó szerződés vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló szerződés alapján elfogadott szabályozáson alapul; [...]

12 Ugyanezen törvény 9. cikke (1) bekezdésének megfelelően a miniszter az uniós jog értelmében Hollandia területén jogszerűen tartózkodó külföldi személy részére a tartózkodás jogszerűségét igazoló dokumentumot állít ki (a továbbiakban: tartózkodást igazoló dokumentum).

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

S. helyzete

13 S. ukrán állampolgár. Álláspontja szerint az uniós jog értelmében megilleti a jog, hogy holland állampolgárságú vejenél (a továbbiakban: S. referenciaszemély) tartózkodjon. S. az alapeljárás keretében arra hivatkozott, hogy ő gondoskodik unokájáról, S. referenciaszemély fiáról.

14 S. referenciaszemély Hollandiában rendelkezik lakóhellyel, 2002. június 1-jétől e tagállamban székhellyel rendelkező munkáltatónál folytat keresőtevékenységet, és heti munkaidejének 30%-át fordítja belgiumi üzleti látogatások előkészítésére és lebonyolítására. S. referenciaszemély ekként hetente legalább egyszer Belgiumba utazik.

15 2009. augusztus 26-i határozatával a Staatssecretaris van Justitie (igazságügyi államtitkár) S. tartózkodást igazoló dokumentum iránti kérelmét elutasította.

16 2009. november 16-i határozatával a miniszter megalapozatlannak nyilvánította S. e határozattal szemben benyújtott panaszát.

17 2010. június 25-i ítéletével a Rechtbank megalapozatlannak nyilvánította az S. által az említett 2009. november 16-i határozattal szemben benyújtott keresetet.

18 S. ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a Raad van Statéhoz.

G. helyzete

19 A perui állampolgárságú G. 2009. március 6-án egy holland állampolgárral (a továbbiakban: G. referenciaszemély) kötött házasságot. G. az alapeljárás keretében arra hivatkozott, hogy G. referenciaszeméllyel van egy lányuk, van továbbá egy fia, aki a G. referenciaszeméllyel alakított családjukkal él.

20 G referenciaszemély Hollandiában rendelkezik lakóhellyel, és 2003 óta folytat keresőtevékenységet egy belgiumi székhelyű munkáltató alkalmazásában. Munkavégzése keretében naponta ingázik Hollandia és Belgium között.

21 2009. december 1-jei határozatával a Staatssecretaris van Justitie G. tartózkodást igazoló dokumentum iránti kérelmét elutasította. 2010. július 12-i határozatával a miniszter megalapozatlannak nyilvánította G. e határozattal szemben benyújtott panaszát.

- 22 2011. június 28-i ítéletével a Rechtbank 's Gravenhage megalapozottnak nyilvánította a G. által az említett 2010. július 12-i határozattal szemben benyújtott keresetet, e határozatot megsemmisítette, és a minisztert arra kötelezte, hogy az ezen ítéletben foglalt megfontolásokat tiszteletben tartva hozzon új határozatot.
- 23 A miniszter ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 24 Mivel S. és G. a 2004/38 irányelv 2. cikke 2. pontjának értelmében uniós polgárok családtagjai, a kérdést előterjesztő bíróságban mindenekelőtt arra vonatkozóan merül fel kérdés, hogy ez az irányelv biztosít-e számukra tartózkodási jogot az ezen uniós polgárok állampolgársága szerinti tagállamban.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság szerint elképzelhető, hogy a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében foglalt „költöznek” kifejezés érthető akként, hogy az érintett személyek az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamba költöznek, anélkül, hogy ott letelepednének, majd onnan visszatérnek. Az is elképzelhető, hogy az ugyanezen 3. cikk (1) bekezdése szerinti „hozzájuk csatlakozó” kifejezés az uniós polgárhoz az annak állampolgársága szerinti tagállamban történő csatlakozást jelenti.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja ugyanakkor, hogy a 2004/38 irányelv más rendelkezései, különösen a 6. cikk (1) bekezdése, valamint a 7. cikk (1) bekezdésének a) pontja és (2) bekezdése kizárni látszik ezt az értelmezést, amikor kifejezetten „egy másik tagállamot” és a „fogadó tagállamot” említik azon tagállamként, amely tekintetében tartózkodási jogra hivatkozni lehet. A C-434/09. sz. McCarthy-ügyben 2011. május 5-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-3375. o.) megerősíti, hogy az említett 6. és 7. cikk az uniós polgárnak az olyan tagállamban fennálló jogi helyzetét szabályozza, amelynek e polgár nem állampolgára.
- 27 A kérdést előterjesztő bíróság ezt követően emlékeztet arra, hogy a C-370/90. sz. Singh-ügyben 1992. július 7-én hozott ítéletből (EBHT 1992., I-4265. o.) és a C-291/05. sz. Eind-ügyben 2007. december 11-én hozott ítéletből (EBHT 2007., I-10719. o.) következik, hogy valamely tagállam olyan állampolgárának házastársát, aki élt a szabad mozgáshoz való jogával, az uniós polgár származási tagállamba való visszatérésekor legalább annak megfelelő belépési és tartózkodási jognak kell megilletnie, mint amelyet az uniós jog elismerne számára, ha az érintett uniós polgár úgy döntene, hogy egy másik tagállam területére lép be és ott tartózkodik. E bíróság mindazonáltal kételyeket táplál a tekintetben, hogy ezen ítélkezési gyakorlat alkalmazandó-e olyan helyzetekre, mint amelyek az alapeljárás tárgyát képezik. Hangsúlyozza e tekintetben, hogy a harmadik államok érintett állampolgárai korábban az uniós jog alapján nem tartózkodtak az adott referenciaszemélyekkel más tagállamban, mint amelynek e személyek az állampolgárságával rendelkeznek.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság továbbá a C-60/00. sz. Carpenter-ügyben 2002. július 11-én hozott ítéletre (EBHT 2002., I-6279. o.) utal, amelyben a Bíróság megállapította, hogy az EUMSZ 56. cikkel, a családi élet tiszteletben tartásához való alapvető joggal összefüggésben értelmezve, ellentétes lehet, hogy az alapeljárásban felmerülőhöz hasonló esetben a származása szerinti tagállamban letelepedett és más tagállamokban székhellyel rendelkező igénybevevőknek szolgáltatást nyújtó személy származása szerinti tagállam megtagadja e személy harmadik állam állampolgárságával rendelkező házastársától a területén való tartózkodás jogát. A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a fent hivatkozott Carpenter-ügyben hozott ítélethez vezető ügytől eltérően a jelen jogvitákban nem olyan uniós polgárokról van szó, akik az állampolgárságuk szerinti tagállamból határokon átnyúló szolgáltatásokat nyújtanak, hanem olyan munkavállalókról, akik szakmai tevékenységük keretében egy másik tagállamba utaznak.

- 29 A C-34/09. sz. Ruiz Zambrano ügyben 2011. március 8-án hozott ítéletre (EBHT 2011., I-1177. o.) és a C-256/11. sz., Dereci és társai ügyben 2011. november 15-én hozott ítéletre (EBHT 2011., I-11315. o.) utalva a kérdést előterjesztő bíróság kételyeinek ad hangot végül a tekintetben, hogy az EUMSZ 20. cikk és az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése alapján biztosítható-e tartózkodási jog harmadik állam olyan állampolgárai számára, mint akik az alapügyekben szerepelnek.
- 30 Ilyen körülmények között a Raad van State ügy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:
- „1) Az [S-t érintő] alapeljárás körülményeihez hasonló körülmények között megilleti-e az uniós jog alapján a tartózkodási jog az állampolgársága szerinti tagállamban lakóhellyel rendelkező, de ugyanezen tagállamban székhellyel rendelkező munkáltató érdekében történő munkavégzése keretében valamely másik tagállamba ingázó uniós polgár családtagjának minősülő harmadik országbeli állampolgárt?
- 2) A [G-t érintő] alapeljárás körülményeihez hasonló körülmények között megilleti-e az uniós jog alapján a tartózkodási jog az állampolgársága szerinti tagállamban lakóhellyel rendelkező, de valamely másik tagállamban az e másik tagállamban székhellyel rendelkező munkáltató számára dolgozó uniós polgár családtagjának minősülő harmadik országbeli állampolgárt?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 31 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben előterjesztett kérdések nem jelölnek meg egyetlen olyan pontos rendelkezést sem, amelynek értelmezésére szükség lenne a kérdést előterjesztő bíróság számára ahhoz, hogy meghozza ítéletét az alapjogviták tárgyában. Az említett kérdések csak általánosságban hivatkoznak az uniós jogra.
- 32 Mindazonáltal, az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben foglaltakra tekintettel, amint azok a jelen ítélet 24–29. pontjában bemutatást nyertek, a kérdéseket úgy kell érteni, mint amelyek lényegében arra irányulnak, hogy a 2004/38 irányelv rendelkezéseit, valamint az EUMSZ 20. cikket, az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdését és az EUMSZ 45. cikket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, hogy valamely tagállam megtagadja a tartózkodási jogot uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező, a 2004/38 irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében vett családtagjától, amennyiben az említett uniós polgár az említett tagállam állampolgára, és ugyanebben a tagállamban rendelkezik lakóhellyel, de szakmai tevékenységének keretében rendszeresen egy másik tagállamba utazik.

A 2004/38 irányelv értelmezéséről

- 33 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a 2004/38 irányelv által a harmadik államok állampolgárainak biztosított jogok nem az említett állampolgárok saját jogai, hanem olyan származékos jogok, amelyeket az uniós polgár ezen irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében vett családtagjaiként szereznek (lásd a fent hivatkozott McCarthy-ügyben hozott ítélet 42. pontját, a fent hivatkozott Dereci és társai ügyben hozott ítélet 55. pontját, valamint a C-87/12. sz., Ymeraga és Ymeraga-Tafarshiku ügyben 2013. május 8-án hozott ítélet 31. pontját).
- 34 Mindazonáltal, amint az a C-456/12. sz., O. és B. ügyben a mai napon hozott ítélet 37–43. pontjából kitűnik, a 2004/38 irányelv rendelkezései kizárólag akkor biztosítanak saját tartózkodási jogot az uniós polgár javára és származékos tartózkodási jogot családtagjai számára, ha ezen uniós polgár a szabad mozgáshoz való jogát az állampolgársága szerinti tagállamon kívüli más tagállamban való letelepedés

útján gyakorolta. Tehát ezen irányelv rendelkezései nem keletkeztetnek tartózkodási jogot uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagja számára olyan tagállamban, amelynek az említett polgár az állampolgára.

- 35 A fentiekből az következik, hogy a 2004/38 irányelv rendelkezéseit akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, hogy valamely tagállam az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között megtagadja a tartózkodási jog elismerését olyan uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjától, aki az állampolgársága szerinti tagállamban rendelkezik lakóhellyel.

Az EUMSZ 45. cikk értelmezéséről

- 36 A kérdést előterjesztő bíróság továbbá arra keres választ, hogy az egyes alapügyekben harmadik állam állampolgára hivatkozhat-e az EUMSZ 45. cikkre alapított tartózkodási jogára. A kérdést előterjesztő bíróság e vonatkozásban a fent hivatkozott Carpenter-ügyben hozott ítéletre hivatkozik.
- 37 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a fent hivatkozott Carpenter-ügyben hozott ítélet 46. pontjában a Bíróság megállapította, hogy az EUMSZ 56. cikkel, a családi élet tiszteletben tartásához való alapvető joggal összefüggésben értelmezve, ellentétes, hogy egy olyan helyzetben, mint amely az említett ítélethez vezető ügyet jellemzi, a származása szerinti tagállamban letelepedett és más tagállamokban székhellyel rendelkező igénybevevőknek szolgáltatást nyújtó személy származása szerinti tagállam megtagadja e személy harmadik állam állampolgárságával rendelkező házastársától a területén való tartózkodás jogát.
- 38 Ami az alapügyek tárgyát képező helyzeteket illeti, meg kell állapítani, hogy a G-t érintő ügyben az uniós polgár a lakóhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező társaságnak dolgozik. Az S-t érintő ügyben az uniós polgár szakmai tevékenységének keretében rendszeresen a lakóhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamba utazik, noha az őt foglalkoztató társaság a lakóhelye szerinti tagállamban rendelkezik székhellyel.
- 39 Az S. referenciaszemély és G. referenciaszemély helyzetéhez hasonló helyzetben lévő uniós polgárok az EUMSZ 45. cikk hatálya alá tartoznak. A munkaszerződés keretében a lakóhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban szakmai tevékenységet folytató uniós polgár ugyanis e rendelkezés hatálya alá tartozik (lásd ebben az értelemben a C-152/03. sz. Ritter-Coulais ügyben 2006. február 21-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-1711. o.] 31. pontját, a C-212/05. sz. Hartmann-ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-6303. o.] 17. pontját és a C-202/11. sz. Las-ügyben 2013. április 16-án hozott ítélet 17. pontját).
- 40 Az EUMSZ 56. cikknek a Bíróság által a fent hivatkozott Carpenter-ügyben hozott ítéletben nyújtott értelmezése nyilvánvalóan vonatkoztatható az EUMSZ 45. cikkre. A munkavállalók szabad mozgáshoz való jogának hatékony érvényesülése ugyanis megkövetelheti, hogy tartózkodási jog illesse meg uniós polgár munkavállaló harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagját az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállamban.
- 41 Mindazonáltal e származékos jog célja és igazolása azon a megállapításon alapul, hogy e jog el nem ismerése sértheti az EUMSZ által biztosított alapvető szabadságok gyakorlását (lásd ebben az értelemben a C-40/11. sz. Iida-ügyben 2012. november 8-án hozott ítélet 68. pontját, a fent hivatkozott Ymeraga és Ymeraga-Tafarshiku ügyben hozott ítélet 35. pontját, és a C-86/12. sz., Alokpa és társai ügyben 2013. október 10-én hozott ítélet 22. pontját).
- 42 Tehát a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügy tárgyát képező egyes helyzetekben a tartózkodási jog uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjának való biztosítása szükséges-e az EUMSZ 45. cikk által biztosított alapvető szabadságok tényleges gyakorlása ezen uniós polgár részére történő garantálásához.

- 43 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság által felidézett azon körülmény, hogy az érintett, harmadik állam állampolgárságával rendelkező személy viseli gondját az uniós polgár gyermekének, tekinthető – amint az a fent hivatkozott Carpenter-ügyben hozott ítéletből kitűnik – olyan releváns tényezőnek, amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak figyelembe kell vennie annak vizsgálata során, hogy a tartózkodási jog biztosításának az említett, harmadik állam állampolgárságával rendelkező személytől való megtagadása visszatartó hatással lehet-e az érintett uniós polgár EUMSZ 45. cikkéből eredő jogainak tényleges gyakorlására. Hangsúlyozni kell ugyanakkor, hogy noha a fent hivatkozott Carpenter-ügyben hozott ítéletben a Bíróság meghatározónak ítélte azt a tényt, hogy az érintett gyermeknek az uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagja viselte gondját, ezen ügyben a gyermek gondozását az uniós polgár házastársa biztosította. Következésképpen önmagában az a tény, hogy kívánatosnak tűnhet, hogy a gyermek gondozását a harmadik állam állampolgárságával rendelkező személy biztosítsa, aki az uniós polgár házastársának egyenesági felmenője, önmagában nem elegendő a visszatartó jelleg megállapításához.
- 44 A fentiekből az következik, hogy az EUMSZ 45. cikket akként kell értelmezni, hogy az az uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjának származékos tartózkodási jogot biztosít az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállamban, ha az említett uniós polgár ezen utóbbi államban rendelkezik lakóhellyel, de az említett rendelkezés értelmében vett munkavállalóként rendszeresen egy másik tagállamba utazik, amennyiben e tartózkodási jog megtagadása visszatartó hatással van az érintett munkavállaló EUMSZ 45. cikkéből eredő jogainak tényleges gyakorlására, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.
- 45 Ilyen körülmények között az EUMSZ 20. cikknek és az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésének az értelmezésére már nincs szükség. Ez utóbbi rendelkezések ugyanis, amelyek általános jelleggel rögzítik a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás valamennyi uniós polgárt megillető jogát, a munkavállalók szabad mozgása tekintetében az EUMSZ 45. cikk különös kifejeződésének minősülnek (lásd a C-233/12. sz. Gardella-ügyben 2013. július 4-én hozott ítélet 38. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 46 A fenti megfontolások összességének fényében az előterjesztett kérdésekre akként kell válaszolni, hogy:
- a 2004/38 irányelv rendelkezéseit akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, hogy valamely tagállam megtagadja a tartózkodási jogot uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjától, amennyiben az említett uniós polgár az említett tagállam állampolgára, és ugyanebben a tagállamban rendelkezik lakóhellyel, de szakmai tevékenységének keretében rendszeresen egy másik tagállamba utazik;
  - az EUMSZ 45. cikket akként kell értelmezni, hogy az az uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjának származékos tartózkodási jogot biztosít az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállamban, ha az említett uniós polgár ezen utóbbi államban rendelkezik lakóhellyel, de az említett rendelkezés értelmében vett munkavállalóként rendszeresen egy másik tagállamba utazik, amennyiben e tartózkodási jog megtagadása visszatartó hatással van az érintett munkavállaló EUMSZ 45. cikkéből eredő jogainak tényleges gyakorlására, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

A költségekről

- 47 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseit akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, hogy valamely tagállam megtagadja a tartózkodási jogot uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjától, amennyiben az említett uniós polgár az említett tagállam állampolgára, és ugyanebben a tagállamban rendelkezik lakóhellyel, de szakmai tevékenységének keretében rendszeresen egy másik tagállamba utazik.

Az EUMSZ 45. cikket akként kell értelmezni, hogy az az uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjának származékos tartózkodási jogot biztosít az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállamban, ha az említett uniós polgár ezen utóbbi államban rendelkezik lakóhellyel, de az említett rendelkezés értelmében vett munkavállalóként rendszeresen egy másik tagállamba utazik, amennyiben e tartózkodási jog megtagadása visszatartó hatással van az érintett munkavállaló EUMSZ 45. cikkből eredő jogainak tényleges gyakorlására, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

Aláírások